

– Залучення інвестицій до фінансування комерційно ефективних НДДКР і створення на цій базі виробництв;

Таким чином, можна зробити висновок, що за сучасних економічних умов формування і розвиток інноваційних кластерів стає визначальним чинником підвищення конкурентоспроможності економічних систем й відповідно саме кластерний підхід повинен займати провідне місце при побудові економіки знань.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кирилов Ю. Є. Кластери як інструмент підвищення конкурентоспроможності національної економіки в умовах глобалізації // Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка». – 2013. – № 12.

2. Махновська Н. Д. Задорожнюк Н. О. Маркетингова стратегія розвитку національних кластерів // Сталій розвиток економіки. – 2013. – № 1. – С. 62–65.

3. Мазнев Г. Є. Інноваційні технологічні кластери: особливості та застереження / Г. Є. Мазнев // Економіка АПК. – 2013. – № 8. – С. 63–67.

4. Портер М. Міжнародна конкуренція: конкурентні переваги країн / М. Портер – М. : Міжнародні відносини, 1993. – 896 с.

МИКОЛА БЕЗРУЧКО

Науковий керівник:

к.е.н., доцент Смалюк Г. Ф.

ОЦІНКА ЦІНОВОЇ ВОЛАТИЛЬНОСТІ НА СВІТОВОМУ РИНКУ НАФТИ

Волатильність – це статистичний показник, що характеризує тенденцію зростання і падіння, тобто мінливості ціни, представлену у вигляді амплітуди, що вказує на зміни величини від середнього значення у вигляді стрибків значень по вертикалі за певний проміжок часу. Вона показує амплітуду коливань цінової політики, виконану за якийсь певний період часу.

На повсякденній фінансовій мові волатильність асоціюється зі ступенем мінливості ціни. Високоволатильні активи коливаються в більш широкому діапазоні, ніж низьковолатильні. Зрозуміти волатильність цін можна виходячи з різних точок зору. Наприклад, якщо розглядати з математичної точки зору, то волатильність – це один з найскладніших чинників. Але це аж ніяк не означає, що розуміти це явище можна тільки в цифрах. Це не так, оскільки є ще й практичне усвідомлення.

На практиці використовується 2 варіанти для відображення значення волатильності ціни:

1. абсолютне;
2. відносне.

Абсолютне значення виражається безпосередньо в величинах виміру самого курсу і, як правило, може використовуватися для характеристики мінливості ціни одного інструменту. Відносне значення волатильності показує мінливість ціни у відсотках до початкового значення. Дана форма використовується в якості характеристики коливань ціни як одного інструмента, так і при розгляді відразу декількох інструментів.

Розмах коливань будь-якого ринкового активу піддається єдиному закону, який навряд чи колись зміниться: після періодів з високою волатильністю неминуче слідує її згасання, ринок заспокоюється і настає низьковолатильний період. Через якийсь час фаза низької волатильності знову змінюється стадією високої волатильності ринку. Таким чином, постійно відбувається перетікання одного стану в інший.

Чим довше триває період великої волатильності, тим більш імовірно, що скоро почнетесь період низької волатильності. І чим довше на ринку переважає низька

волатильність, тим найбільш імовірно, що скоро настане період з високою волатильністю. Вузькі діапазони змінюються широкими, а широкі – вузькими.

По суті, волатильність ринку – це відображення емоцій людей, які торгують на ринку. Чим розмах коливань вище, тим емоційніший натовп, тим більше нервовими є торгові рішення. Гравці метушаться, продають-купують, знову продають і знову купують (у тому числі і великі інвестори), не можуть визначитися, тому ціна легко змінюється на десятки відсотків за день.

Для детальнішого розуміння цього поняття потрібно ознайомитися з теорією. Автором теорії волатильності заслужено вважається Роберт Енг – американський економіст, удостоєний Нобелівської премії з економіки в 2003 році. Дана теорія ґрунтується на аналізі змін будь-яких економічних показників: процентних ставок, цін і так далі. При цьому враховуються зміни, що відбуваються протягом тривалого часу. Визначаючи, що таке волатильність, економетрики виділяють два основних компоненти. Перший – тренд, коли коливання цін відбувається згідно певної закономірності. Друге – волатильність, коли зміни випадкові. Щоб точно спрогнозувати ситуацію, необхідно враховувати не тільки середнє значення, а й очікувані відхилення від середнього рівня.

Роберт Енгл розробив модель авторегресії (ARCH), яка давала нові можливості по прогнозу змін волатильності на фінансових ринках. За допомогою даного методу можна було прогнозувати зміни курсів валют на ринку форекс, ВВП, різних процентних ставок та інших найважливіших показників економіки, на довгі роки вперед. А найголовніше всі пророкування відбувалися з високою точністю, що сприяло використанню теорії волатильності повсюдно для оцінки ризиків портфельних інвестицій. Відкриття Роберта Енгла, таким чином, стало кроком вперед у цій області. Він виявив, що авторегресійна гетероскедастичних модель ARCH точно фіксує якості безлічі часових рядів, і розвинув методи статистичного моделювання змінюється з часом волатильності.

Розрізняють такі види волатильності:

- історична волатильність (англ. Historical volatility) – фактичне значення волатильності ціни активу, розраховане за фактичними цінами;
- очікувана волатильність (англ. Implied volatility) – ринкова оцінка волатильності в майбутньому. Вона залежить від історичної волатильності, очікування якихось важливих новин і від кон'юнктури ринку;
- очікувана історична волатильність (англ. Historical implied volatility) – сукупність історичних прогнозів очікуваної волатильності.

Щоб визначити «нормальний» рівень волатильності для фінансового інструменту, необхідно порівняти історичні волатильності для різних часових періодів. Крім того, дивлячись на поточне значення історичної волатильності, розраховане для різних часових періодів, можна визначити зростає або падає волатильність останнім часом.

Визначальними факторами очікуваної волатильності є:

- історична волатильність;
- політична та економічна активність;
- ліквідність ринку;

У кожному конкретному випадку волатильність може характеризуватися по-різному, але все-таки є певні ознаки, які їй характерні:

- постійність волатильності – розрахована сьогодні волатильність, з великою ймовірністю, буде і завтра;
- циклічність – волатильність завжди намагається досягти свого максимуму або мінімуму, а при досягненні розвертається назад, і прагне досягти протилежного екстремуму;
- постійне прагнення до середнього значення – дана властивість впливає з попереднього, при досягненні екстремуму, волатильність повертається до середини.

Світовий ринок нафти досі залишається надзвичайно волатильним. Останнім часом він характеризується особливо різкими ціновими стрибками. Нафта є найважливішою стратегічною сировиною, що служить основою виробництва паливно-мастильних матеріалів.

Відповідно, ціна на нафту впливає на широкий діапазон секторів реального сектора економіки. Немає нічого дивного в тому, що ціни на нафту є наріжним каменем світової економіки.

Ціна на нафту здатна викликати сильний рух у бік зростання або падіння на фондових ринках. Особливо сильно ціни на нафту впливають на ринки, що розвиваються, орієнтовані на експорт нафти.

Вивчаючи ринок нафти, можна помітити, що ринок нафти за 2014 рік, був надзвичайно волатильним. Ще на початку літа нафта коштувала близько 100 доларів, до початку грудня ціна на чорне золото наблизилася до рівня в 70 доларів за барель. Але на цьому волатильність ціни не припинилася і зараз на біржі ми бачимо постійну зміну ціни на нафту.

Експерти аналітичних відділів найбільших інвестбанків вважають, що 2015 буде відзначений підвищеною волатильністю на ринку нафти, при цьому ціни на сировину можуть рухатися на 80 доларів за барель як в ту, так і в іншу сторону. В даний період на ринку нафти зберігається підвищена волатильність.

На думку аналітиків, крайня волатильність (коливання ціни) в майбутньому може стати довгостроковою характеристикою нафтового ринку, який в останні роки переживав період стабільно високих цін. Очікуються, що ОПЕК втрутиться в ситуацію, якщо ціни опустяться до 30 доларів за барель, однак має пройти час, перш ніж скорочення видобутку картелем вплине на ринок. Експерти вважають, що у найближчому майбутньому середня ціна нафти становитиме 72-93 долара за барель.

ЛІТЕРАТУРА

1. *Макроэкономика: [учеб. пособие]* Авторы: Вечканов Г. С., Григорий Сергеевич Вечканов, 288 с.

2. Бушуев В. В. «Цены на нефть и структура нефтяного рынка: прошлое, настоящее, будущее», Издательство: "Энергия" (2009).

3. *Электронная книга: Шелдон Натенберг «Опционы: Волатильность и оценка стоимости. Стратегии и методы опционной торговли», 2011.*

4. Бушуев В. В. «Мировая энергетика: состояние, проблемы, перспективы», Издательство: "Энергия" (2007).

5. Бушуев В. В. «Мировой нефтегазовый рынок: инновационные тенденции», Издательство: "Энергия" (2008).

6. Гемават Панкадж «Мир 3.0. Глобальная интеграция без барьеров», Издательство: "Альпина Паблицер" (2013).

ВАЛЕНТИНА БОБРИШОВА

Науковий керівник:

к.е.н., ст. викл. Пазізіна С. М.

ФОРМУВАННЯ ТА РОЗМІЩЕННЯ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНИХ МЕРЕЖ: ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ДОСВІДУ ЄВРОПЕЙСЬКИХ КРАЇН

Сфера телекомунікацій є однією з важливих складових інфраструктури національної економіки. У сучасних умовах господарювання забезпечення сталого розвитку телекомунікацій є найважливішою передумовою у розбудові конкурентоспроможної ринкової економіки та інтеграції України у глобальне інформаційне суспільство.

Згідно з міжнародними деклараціями, які стосуються побудови інформаційного суспільства, перед Україною постає важливе завдання прискорити темпи розвитку національної інформаційної інфраструктури, узгодженої за принципами і органічно поєднаної з глобальною інформаційною інфраструктурою. Саме тому проблема формування, розвитку та розміщення телекомунікаційних мереж на шляху інтеграції України до Європейського Союзу на сьогоднішній день є надзвичайно актуальною.